

Sygn. akt II Ca 659/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Anna Ścioch-Kozak

Sędzia Sądu Okręgowego Marta Postulska-Siwiek

Protokolant Maciej Bielak

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2016 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa C. W.

przeciwko L. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 22 marca 2016 roku, sygn. akt II C 870/14

I. oddala apelację;

II. zasądza od C. W. na rzecz L. K. (1) kwotę 2400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Anna Ścioch-Kozak Andrzej Mikołajewski Marta Postulska-Siwiek

Sygn. akt II Ca 659/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 15 lipca 2014 roku powód C. W. domagał się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym zobowiązującego pozwanego L. K. (1) do zapłaty kwoty 20000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2014 roku do dnia zapłaty na podstawie weksla.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że w dniu 18 maja 2010 roku strony zawarły umowę sprzedaży prasy marki V. za cenę 20000 zł. Pozwany zobowiązał się do zapłaty na rzecz powoda umówionej kwoty w trzech miesięcznych ratach po 6000 zł każda, a przedmiot umowy został wydany tego samego dnia. W celu zabezpieczenia umowy pozwany wystawił na rzecz powoda weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową. Powód miał prawo wypełnić weksel na sumę odpowiadającą nieuregulowanym zobowiązaniom wraz z odsetkami i kosztami oraz opatrzyć weksel datą płatności według swojego uznania, na kwotę nie wyższą niż 20000 zł. W związku z brakiem zapłaty ceny powód skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty wraz z informacją o wypełnieniu weksla. Umowa sprzedaży nie została zawarta w związku z prowadzoną przez powoda działalnością gospodarczą ani potwierdzona fakturą VAT.

W dniu 24 września 2014 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Zarzuty od nakazu zapłaty wniósł pozwany L. K. (1), domagając się uchylecia przedmiotowego nakazu zapłaty i oddalenia powództwa w całości.

Pozwany podniósł, że wspólnie z J. P. (1) prowadzi działalność gospodarczą jako (...) J. P., (...). (...) Spółka Jawna z siedzibą w Ł. i w ramach przedmiotowej działalności gospodarczej z powodem – przedsiębiorcą zawarli umowę sprzedaży siedem traktorów oraz dwóch pras za łączną kwotę 235000 zł, przy czym druga z pras miała być tzw. gratisem, ale warunkowała opłacalność umowy.

W okresie od stycznia do marca 2010 roku powód dostarczył wszystkie traktory i jedną prasę. Powód nie oddał również dowodów rejestracyjnych wszystkich pojazdów, co miało być zabezpieczeniem części płatności. W dniu 18 maja 2010 roku powód przyjechał do siedziby spółki jawnej i ustalono, że spółka dopłaci brakujące 20000 złotych w gotówce, zaś powód dostarczy umówioną prasę V(...). Na prośbę powoda i wobec wyrażanych przez niego obaw, L. K. (1) podpisał weksel i deklarację wekslową w celu zabezpieczenia zapłaty końcowej kwoty transakcji, niezbyt uważnie zapoznając się z ich treścią.

Po kilku dniach od tego spotkania powód dostarczył drugą prasę, która okazała się być niekompletna. Brak istotnych części maszyny sprawia, że przedstawia ona wartość złomu i nie nadaje się ani do remontu, ani „na części”.

Pozwany podniósł zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym, zarzut przedawnienia z uwagi na wypełnienie weksla po upływie dwuletniego terminu przedawnienia roszczeń powoda z umowy sprzedaży i zarzut braku legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanego, gdyż pozwanym w sprawie powinna być (...) J. P., L. (...) Spółka Jawna z siedzibą w Ł..

*

Wyrokiem z dnia 22 marca 2016 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie:

I. uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie w dniu 24 września 2014 roku w sprawie II Nc 872/14 w całości i powództwo oddalił;

II. zasądził od powoda C. W. na rzecz pozwanego L. K. (1) kwotę 4027,24 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazał zwrócić z kasy Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie na rzecz pozwanego L. K. (1) kwotę 139,76 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

L. K. (1) i J. P. (1) od 2001 roku prowadzą działalność gospodarczą jako (...) J. P., (...). (...) Spółka jawna z siedzibą w Ł.. Przedmiotem działalności tej spółki są m. in. uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń, handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi.

Powód C. W. prowadzi jednoosobowo działalność gospodarczą jako (...) PPHU (...) D. w Ł..

Pod koniec 2009 roku powód C. W. i reprezentujący spółkę jawną (...) J. P. (1) prowadzili negocjacje w przedmiocie zakupu od powoda, w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, 7 sztuk ciągników i 2 pras. Strony ustaliły, że spółka jawna (...) zakupi od powoda siedem traktorów: (...) z 1996 roku za kwotę 36000 zł, (...) z 1995 roku z ładowaczem czołowym za kwotę 40000 zł, F. (...) z 1988 roku za kwotę 40000 zł, F.(...) z 1990 roku za kwotę 40000 zł, (...) z 1988 roku za kwotę 25000 zł, (...) z 1989 roku za kwotę 28000 zł, F. (...) za kwotę 1000 zł, prasę V. 8080 za kwotę 25000 zł oraz drugą prasę V. „gratis”, do ewentualnej drobnej naprawy. Łączna wartość zamówienia wynosiła kwotę 235000 zł, z tym że uzgodniono, iż faktura nie będzie obejmowała całej należności z umowy sprzedaży

a jedynie kwotę 54290 zł. Przedmiotowa umowa została zawarta w formie ustnej, a uzgodnienia finansowe powód zapisał odręcznie w formie notatki w brulionie.

W dniu 8 stycznia 2010 roku powód, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą PPHU (...), wystawił fakturę nr (...) na kwotę 12200 zł za traktor F. (...) (...) z terminem płatności 15 stycznia 2010 roku. Na fakturze poczyniono adnotacje o wydaniu dowodu rejestracyjnego. Powyższa należność została uiszczona w dniu 21 stycznia 2010 roku. Po 20 stycznia 2010 roku objęte umową maszyny zostały dostarczone do siedziby spółki (...), za wyjątkiem uzgodnionej prasy marki V., która miała być „gratis”. Następnie powód, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą PPHU (...), wystawił w dniu 11 marca 2010 roku kolejne 4 faktury: nr (...) za traktor (...) (...) na kwotę 6100 zł, nr (...) za traktor (...) z 1995 roku na kwotę 2440 zł i za traktor (...) z 1996 roku z ładowaczem na kwotę 2440 zł, nr (...) za traktor F. (...) na kwotę 18300 zł i za prasę V. 8080 na kwotę 9760 zł, nr (...) z dnia 11 marca 2010 roku za traktor (...) z 1988 roku na kwotę 2440 zł i za traktor F. (...) na kwotę 610 zł – wszystkie z terminem płatności 14 marca 2010 roku. Łączna należność z powyższych faktur w kwocie 42090 zł została uiszczona przelewem w dniu 15 marca 2010 roku.

Na zakup powyższych maszyn spółka jawna (...) J. P., L. K. z siedzibą w Ł. uzyskała kredyt w wysokości 200000 zł w oparciu o umowę kredytu obrotowego nieodnawialnego w (...) Banku (...) S. A. z siedzibą w W., zawartą w dniu 12 marca 2010 roku.

Pozostałą część należności za sprzęt, płatną w gotówce, spółka uiszczala transzami w związku z brakiem możliwości podjęcia jednorazowo kwoty wyższej niż 25000 zł. Spółka zapłaciła na rzecz powoda łącznie kwotę 215000 zł, a pozostałe 20000 zł miała uiścić po dostarczeniu prasy „gratis”, wtedy też powód miał wydać brakujące dowody rejestracyjne ciągników. Dla zabezpieczenia płatności ostatniej części ceny powód wymógł na przedstawicielu spółki (...), zajmującym się rozliczeniami należności spółki – L. K. podpisanie weksla in blanco i deklaracji wekslowej o przygotowanej treści, po czym wydał dowody rejestracyjne dostarczonych pojazdów.

W dniu 18 maja 2010 roku L. K. (1) złożył pisemne oświadczenie, w treści którego zobowiązał się do zapłaty za prasę V. na rzecz C. W. kwoty 20000 zł w trzech miesięcznych transzach po 6600 zł, zaś C. W. zobowiązał się do dostarczenia prasy V. na części zgodnie z umową słowną w ciągu tygodnia od dnia podpisania porozumienia. W tej samej dacie L. K. (1) podpisał deklarację wekslową do wypełnionego weksla in blanco, w treści której oświadczył, że w razie zaistnienia po jego stronie odpowiedzialności z tytułu umowy sprzedaży zawartej w dniu 18 maja 2010 roku, C. W. ma prawo wypełnić wystawiony przez niego weksel na sumę odpowiadającą jego nieuregulowanym zobowiązaniom z tytułu umowy sprzedaży wraz z odsetkami i kosztami oraz weksel ten opatrzyć datą płatności według swego uznania, zawiadamiając go o tym listem poleconym na podany wyżej adres lub w formie pisemnej za poświadczeniem odbioru co najmniej 14 dni przed datą płatności. Upoważnił nieodwołalnie C. W. do uzupełnienia weksla na kwotę odpowiadającą wysokości przysługujących mu roszczeń, ale nie wyższą niż 20000 zł. Te dokumenty pozwany podpisał jako reprezentant spółki jawnej (...).

Następnie powód dostarczył na teren siedziby spółki (...) prasę marki V., ale w stanie uszkodzonym i niekompletnym (brak mechanizmu zgniatająco-kostkującego słome i jednego podajnika sznurka). Wartość rynkowa przedmiotowej prasy wg cen z maja 2010 roku wynosi 4230 zł. Brak mechanizmu kostkującego dyskwalifikuje eksploatację maszyny i znacząco obniża jej wartość i przydatność. Dodatkowo nie jest to prasa tożsama z uzgodnioną w trakcie negocjacji.

W związku z powyższym spółka (...) nie dopłaciła brakujących 20000 zł z uzgodnionej ceny.

Pismem z dnia 19 grudnia 2013 roku C. W. wezwał L. K. (1) do zapłaty kwoty 20000 zł tytułem spłaty długu wynikającego z umowy sprzedaży z dnia 18 maja 2010 roku w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma, jednocześnie poinformował o wypełnieniu weksla in blanco. Przedmiotowe wezwanie zostało doręczone L. K. (1) w dniu 27 grudnia 2013 roku.

Powód wypełnił podpisany przez pozwanego weksel nadając mu treść „18 maja 2011 roku zapłacę za ten weksel C. W. PPHU (...) zam. (...)-(...) L., ul. (...), sumę 20000 zł, bez protestu, miejsce płatności L.”.

W dniu 2 stycznia 2014 roku powód C. W. wystąpił z wnioskiem o zawiązanie do próby ugodowej L. K. (1) w sprawie zapłaty przedmiotowej kwoty, jednakże do ugody nie doszło.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny.

Sąd Rejonowy podniósł, że oparł się przede wszystkim na uznanych za w pełni wiarygodne dowodach nieosobowych w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Ich autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron niniejszego postępowania.

Sąd Rejonowy dał też wiarę opinii biegłego z zakresu techniki motoryzacyjnej J. J., która uznała za spójną i logiczną.

Sąd pierwszej instancji obdarzył wiarygodnością zeznania świadków: E. K., M. L. i J. P. (1), gdyż są one wzajemnie zgodne, a dodatkowo korelują z pozostałym materiałem dowodowym, w szczególności z zeznaniami pozwanego, dowodami z dokumentów oraz opinią biegłego J. J.. Świadkowie: E. K., M. L. i J. P. (1) podali okoliczności dotyczące transportu do siedziby spółki jawnej (...) zakupionego sprzętu rolniczego od powoda oraz jego stanu ilościowego oraz jakościowego. Dodatkowo świadek J. P. (1) podał w sposób konsekwentny i logiczny okoliczności dotyczące negocjacji zakupu sprzętu od powoda oraz ustalonych warunków zakupu. Podane przez świadka fakty są zbieżne z danymi przedstawionymi przez powoda, a nadto korespondują z odręcznymi zapiskami powoda zawartymi w brudnopisie co do rodzaju zakupionego sprzętu, jego wynegocjowanej ceny oraz części ceny, która miała zostać uiszczona bez wystawiania faktury.

Sąd Rejonowy uznał natomiast zeznania świadka M. M. za wiarygodne jedynie w tej części, w jakiej pozostają zgodne z ustalonym przez Sąd stanem faktycznym, a więc co do dokonania dwóch transportów sprzętu rolniczego do siedziby spółki (...) w Ł., ale już nie co do zawartości transportów czy też dat ich dokonania. Świadek wskazywał bowiem, że w pierwszym transporcie do siedziby spółki zostały przywiezione dwie prasy, podczas, gdy nikt inny nie podawał takiej okoliczności. W ocenie Sądu Rejonowego nie są również wiarygodne twierdzenia świadka, aby nikt nie zgłaszał zastrzeżeń do stanu technicznego i użytecznego drugiej z dostarczonych pras.

Powód nie stawiał się w celu jego przesłuchania i nie usprawiedliwił swojego niestawiennictwa, w związku z czym Sąd pierwszej instancji ograniczył dowód z przesłuchania stron do przesłuchania pozwanego.

Powód złożył jedynie wyjaśnienia informacyjne, które nie stanowią dowodu. Twierdzenia powoda są jednak wzajemnie sprzeczne, przede wszystkim w odniesieniu do stosunku podstawowego, z którego powód wywodzi swoje roszczenie. W uzasadnieniu pozwu powód bowiem podawał, że w dniu 18 maja 2010 roku zawarł z pozwanym umowę sprzedaży, której przedmiotem była prasa marki V., a sama umowa pozostawała poza zakresem działalności powoda jako przedsiębiorcy. Tymczasem ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny prowadzi do zgoła odmiennych konkluzji. Zdaniem Sądu pierwszej instancji prasa marki V. była przedmiotem transakcji, co do której strony dokonywały uzgodnień pod koniec 2009 roku i obejmującej zakup 7 traktorów i 2 pras marki V. (w tym jedne dostarczanej „gratis”) za łączną kwotę 235000 zł. Stronami czynności prawnej były zaś podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. (...) PPHU (...) z siedzibą w Ł. oraz (...) J. P., L. (...) Spółka Jawna z siedzibą w Ł.. Wprawdzie powód w uzasadnieniu pozwu zastrzegł, że umowa sprzedaży nie dotyczy prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, jednak już sama treść weksla (oznaczenie powoda w wekslu) temu przeczy. Ponadto podczas przesłuchania informacyjnego powód podał, że roszczenie swoje wywodzi z umowy zawartej z firmą (...).

W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, że zobowiązaniem do zapłaty brakującej części ceny, tj. kwoty 20000 zł, z umowy sprzedaży obejmującej 7 traktorów i 2 prasy, zawartej w formie ustnej, a tym samym zobowiązaniem z weksla wystawionego w dniu 18 maja 2010 roku, pozostaje (...) J. P., L. (...) Spółka Jawna z siedzibą w Ł. a nie pozwany L. K. (1). Podpisanie zaś przez pozwanego i powoda dokumentu datowanego na 18 maja 2010 roku i zatytułowanego „umowa płatności za prasę V.”, stanowi dodatkowe porozumienie pomiędzy powodem a spółką jawną (...), reprezentowaną przez L. K. (1), dotyczące realizacji opisanej wyżej umowy sprzedaży i regulujące płatność brakującej części ceny.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne.

Zgodnie z art. 496 k.p.c. po skutecznym wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Weksel wystawiony w dniu 10 maja 2010 roku a wypełniony przez powoda miał charakter gwarancyjny, bowiem zabezpieczał on roszczenia wynikające z zawartej pomiędzy powodem a (...) J. P., L. (...) Spółką Jawną z siedzibą w Ł. umowy sprzedaży obejmującej 7 traktorów i 2 prasy marki V..

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 roku, Nr 37, poz. 282) wystawca weksla odpowiada za przyjęcie i zapłatę weksla. Przedmiotowy weksel miał charakter weksla in blanco. Odpowiedzialność z takiego weksla powstaje przez samo podpisanie i wręczenie dokumentu. Wystawca blankietu wekslowego odpowiada wekslowo wobec prawnego posiadacza blankietu wekslowego, o ile weksel został wypełniony zgodnie z jego wolą.

W postępowaniu nakazowym opartym na wekslu kwestia ważności weksla jest badana przez sąd z urzędu. W pierwszej fazie tego postępowania ocena zasadności dochodzonego roszczenia jest ograniczona do prawidłowości wypełnienia weksla. W drugiej fazie, wywołanej wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty, dłużnik wekslowy może podnosić zarówno zarzuty formalne, jak i materialne, stanowiące środki obrony przeciwko zobowiązaniu wekslowemu, w tym również – w określonych warunkach – zarzuty dotyczące stosunku podstawowego.

Zobowiązanie wynikające ze stosunku podstawowego, jak i zobowiązanie wynikające z weksla są dwoma odrębnymi od siebie zobowiązaniami, jednakże są one ze sobą powiązane. Spełnienie świadczenia ze stosunku podstawowego, w tym przypadku świadczenia z umowy sprzedaży, wpływa bowiem na zakres zobowiązania wekslowego.

Sąd Rejonowy wskazał, że weksel przedstawiony przez powoda jest ważny.

W momencie podniesienia przez pozwanego zarzutów wynikających ze stosunku podstawowego, spór przenosi się z płaszczyzny prawa wekslowego na płaszczyznę prawa cywilnego. Wystawca weksla może przedstawiać zarzuty, które pozostają nie tylko w związku z samym istnieniem zobowiązania wekslowego, ale także i zarzuty związane z samym stosunkiem podstawowym, co stanowi złagodzenie zasady abstrakcyjności zobowiązania wekslowego, ale jednocześnie nie zwalnia go z obowiązku ich udowodnienia w rozumieniu art. 6 k.c.

Powód swoje roszczenie wywodził z umowy sprzedaży. Zgodnie z art. 535 § 1 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Sprzedaż jest więc umową dwustronnie zobowiązującą. Świadczenie jednej strony jest więc odpowiednikiem świadczenia drugiej strony. W takim ujęciu umowa sprzedaży ma charakter umowy wzajemnej, w odniesieniu do której znajdują zastosowanie ogólne przepisy dotyczące zobowiązań wzajemnych, tj. art. 487 k.c. i nast.

Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynika jednoznacznie, że stroną umowy sprzedaży (...) ciągników i 2 pras, a tym samym zobowiązanym do zapłaty nieuregulowanej kwoty 20000 zł nie był pozwany L. K. (1) a (...) J. P., L. (...) Spółka Jawna z siedzibą w Ł.. Weksel wystawiony w dniu 18 maja 2010 roku zabezpieczał pozostałą część ceny, a tym samym zobowiązanym z weksla pozostaje (...) J. P., L. (...) Spółka Jawna z siedzibą w Ł. a nie pozwany L. K. (1), który zaciągnął zobowiązanie wekslowe jako reprezentant tej spółki.

W związku z powyższym wydany w sprawie nakaz zapłaty podlega uchyleniu a powództwo oddaleniu z uwagi na brak legitymacji procesowej biernej L. K. (1).

Odnosząc się do zarzutu przedawnienia Sąd Rejonowy wskazał, że zobowiązanie wekslowe ma być samoistny, dlatego przedawnienie wierzycelności ze stosunku podstawowego nie ma wpływu na ważność zobowiązania wekslowego,

które przedawnia się według prawa wekslowego. Zgodnie z art. 70 Prawa wekslowego roszczenia wekslowe przeciw akceptantowi przedawniają się z upływem trzech lat od dnia płatności weksla.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Rejonowy uzasadnił art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W związku z powyższym sąd obciążył powoda obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów procesu, na które złożyły się: opłata od zarzutów w kwocie 750 zł, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 2400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego stosownie do treści § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu i 860,24 zł zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego.

Na podstawie art. 84 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 80-82 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Rejonowy zwrócił pozwanemu kwotę niewykorzystanej zaliczki.

*

Apelację od tego wyroku wniósł powód C. W., zaskarżając go w całości.

Powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów;
2. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 8 Prawa wekslowego, poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji uznanie, że zobowiązanym z weksla wystawionego w dniu 18 maja 2010 roku pozostaje (...) J. P., L. (...) Spółka Jawna z siedzibą w Ł. a nie pozwany L. K. (1), co skutkowało błędnym przyjęciem braku legitymacji procesowej biernej L. K. (1) w niniejszej sprawie.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie I. przez utrzymanie w mocy w całości nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna, aczkolwiek ocena prawna dokonana przez Sąd pierwszej instancji wymaga uporządkowania, uzupełnienia i częściowej korekty, co jednak nie miało wpływu na treść zaskarżonego wyroku.

Sąd Rejonowy poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne i ocenił dowody zgodnie z dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne.

Odnosząc się do podniesionego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy wskazać, że skuteczne zgłoszenie przez stronę zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c., tj. przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, jedynie bowiem to może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Jeżeli wnioski wyprowadzone przez sąd orzekający z zebranego materiału dowodowego są logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, ocena tego sądu nie narusza przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i musi się ostać, choćby z materiału tego dawały się wysnuć również wnioski odmienne. Tylko wówczas, gdy brakuje logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo-skutkowych, przeprowadzona przez sąd orzekający ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 roku, sygn. IV CK 122/05, Lex nr 187124).

Skarżący w istocie przeciwstawia ocenie dowodów Sądu pierwszej instancji własną, odmienną ocenę dowodów, mającą potwierdzić jego wersję stanu faktycznego, przy czym nie można przyjąć, aby wnioskowanie Sądu Rejonowego było nielogiczne bądź niezgodne z zasadami doświadczenia życiowego. Tym samym nie można stwierdzić, aby Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie wykroczył poza granice swobodnej oceny dowodów. Co więcej, dowody przedstawione przez powoda nie pozwalają nawet zbudować spójnego stanu faktycznego w zakresie stosunków prawnych mających łączyć powoda ze spółką jawną (...) czy z pozwanym.

Wręcz przeciwnie, sam powód, co trafnie zauważył Sąd Rejonowy, w swoich twierdzeniach był zmienny. Utrzymał w pozwie, że dochodzi zapłaty w związku z umową sprzedaży prasy z dnia 18 maja 2010 roku, zawartą pomiędzy osobami fizycznymi bez związku z działalnością gospodarczą, podczas gdy ustalony stan faktyczny jawi się całkowicie odmiennie, co – przynajmniej częściowo – powód przyznał w wyjaśnieniach informacyjnych. Zwrócić też należy uwagę, że powód nawiązywał w nich do jeszcze innej prasy, mającej zostać oddaną w komis, ale to tym bardziej nie uzasadniałoby sporządzenia umowy jej sprzedaży ani też żądania przez powoda zapłaty ceny przed sprzedażą prasy przez komisanta, a o tym nie było mowy. Co więcej, w treści porozumienia z dnia 18 maja 2010 roku, sporządzonego przez powoda, nie ma mowy o dwóch prasach, w tym o jednej oddanej w komis, a praca V. ma zostać dostarczona w ciągu tygodnia od daty podpisania porozumienia. Nie ma zatem podstaw, by wiązać porozumienie i wystawiony weksel in blanco z prasą oddaną w komis.

Zeznania M. M., niezależnie od kwestii ich wiarygodności, nie mogą prowadzić do zmiany ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji w sposób prowadzący do uwzględnienia apelacji powoda, bowiem z zeznań tych w żaden sposób nie wynika, jakie umowy powód zawarł i z kim oraz czy zostały one wykonane. Świadek ten dokonywał jedynie załadunku sprzętu rolniczego dostarczanego spółce (...), a następnie przewozu dodatkowej prasy. Kwestia istnienia ewentualnych zastrzeżeń przy odbiorze ostatniej prasy również nie miałyby znaczenia decydującego, aczkolwiek w tej mierze należy dać wiarę świadkom E. K. i M. L., że od razu zgłaszano osobie dostarczającej prasę zdekompilowanie maszyny. M. M. twierdził też, że tę prasę przewoził z powodem, a obecności powoda zaprzeczyli pozostali świadkowie.

Także opinia biegłego – co podnosi w apelacji sam powód – nie miała istotnego znaczenia, gdyż co prawda potwierdziła ona bardzo niską wartość zdekompilowanej prasy, ale tylko pośrednio można na tej podstawie wyciągnąć wniosek, że porozumienie z dnia 18 maja 2010 roku nie mogło być prostą umową sprzedaży tej prasy, lecz musiało mieć związek z wcześniejszymi relacjami handlowymi stron.

Nic też nie wskazuje, aby akurat ta ostatnia prasa miała być sprzedawana poza działalnością gospodarczą obu stron, bezpośrednio przez powoda pozwanemu. W ocenie Sądu Odwoławczego twierdzenia powoda w tym względzie są uzasadnione jedynie tym, że – jak należy wnosić ze względów podatkowych – powód nie wystawiał należycie faktur za sprzedawane spółce (...) maszyny rolnicze.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy dając wiarę zeznaniom pozostałych świadków oraz pozwanego, które są spójne i logicznie się uzupełniają, nie naruszył dyrektywy z art. 233 § 1 k.p.c.

Trafny jest natomiast wywód apelującego, że w sytuacji, gdy na wekslu podpisał się pozwany nie wskazując, iż działa jako przedstawiciel spółki jawnej (...), odpowiada sam wekslowo (art. 8 Prawa wekslowego).

(por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 2 listopada 1936 roku, II C 1454/36, OSP 1937/1/409)

O tyle nie ma to jednak w sprawie znaczenia, że w następstwie zarzutów pozwanego od nakazu zapłaty spór przeniósł się na płaszczyznę stosunku podstawowego, a proces toczył się pomiędzy remitentem a wystawcą weksla in blanco, następnie uzupełnionego.

Sytuacja dłużnika wekslowego zależy bowiem od tego, czy odpowiada on wobec pierwszego wierzyciela (remitenta), czy też wobec kolejnego wierzyciela wekslowego (kolejnego nabywcy weksla). W odniesieniu do remitenta odpowiedzialność dłużnika jest o tyle łagodniejsza, że może on bez żadnych ograniczeń powołać się na zarzuty tzw. subiektywne, w tym przede wszystkim związane ze stosunkiem podstawowym. Przy wekslu nieuzupełnionym w chwili

wystawienia (in blanco) istotne znaczenie ma zarzut wypełnienia niezgodnie z treścią łączącego strony porozumienia wekslowego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2005 roku, II CK 426/04). Taka sama ochrona przysługuje wystawcy weksla, który podpisał się na wekslu za inną osobę nie wskazując, że czyni to jako przedstawiciel innej osoby czy jej organ (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 roku, V CSK 48/08, Lex nr 424395).

Tym samym pozwany mógł podnosić zarzuty ze stosunku podstawowego na podstawie art. 10 Prawa wekslowego, zgodnie z którym jeżeli weksel, niepełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Powód jako remitent nie nabył weksla, a skoro tak – pozwany może bronić się zarzutem, że weksel został uzupełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem.

W sprawie oczywiste jest, że nie doszło do przedawnienia zobowiązania wekslowego (art. 70 Prawa wekslowego), tym niemniej uzupełnienie weksla po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego należałoby zakwalifikować co do zasady jako uzupełnienie weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem, nawet jeżeli nie wyrażono tego wprost w treści porozumienia wekslowego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 roku, IV CSK 131/15, Lex nr 1959490). W niniejszej sprawie nie zostało jednak wykazane, aby weksel został uzupełniony przez powoda już po terminie przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego. Został on opatrzony datą płatności 18 maja 2011 roku, tj. niewątpliwie sprzed upływu terminu przedawnienia, a z informacji o wypełnieniu weksla z dnia 19 grudnia 2013 roku nie wynika, kiedy wypełnienie miało miejsce.

Z kolei okoliczność, że stosunek podstawowy był umową łączącą powoda ze spółką jawną (...), nie mógłby uzasadniać oddalenia powództwa przeciwko pozwanemu wspólnikowi spółki jawnej jako osobie nielegitymowanej biernie. W myśl art. 22 § 2 k.s.h. i art. 31 k.s.h. wspólnik spółki jawnej odpowiada bowiem subsydiarnie za zobowiązania spółki, przy czym nie ma przeszkód w wytoczeniu powództwa w pierwszej kolejności wyłącznie przeciwko wspólnikowi spółki jawnej (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2008 roku, V CSK 72/08, Lex nr 479312).

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo nie było jednak zasadne na gruncie stosunku podstawowego łączącego powoda ze spółką jawną (...).

W świetle spójnych zeznań pozwanego i świadka J. P. (1), wspartych zapiskami dotyczącymi większej liczby maszyn rolniczych, należy uznać, że w dniu 18 maja 2010 roku nie została zawarta żadna nowa umowa sprzedaży pomiędzy powodem a pozwanym (czy też spółką (...)), a porozumienie z tego dnia, deklaracja wekslowa i weksel in blanco miały związek z wcześniej zawartą umową sprzedaży (...) traktorów i 2 pras. W ocenie Sądu Okręgowego w dniu 18 maja 2010 roku strony (powód i spółka jawna (...) reprezentowana przez pozwanego) zawarły w istocie ugodę modyfikującą wcześniej zawartą umowę sprzedaży, której treścią było z jednej strony zobowiązanie powoda do sprzedaży i dostarczenia pozostałej prasy V. w ciągu tygodnia od daty porozumienia, a z drugiej strony zobowiązanie spółki jawnej (...) do zapłaty za tę prasę kwoty 20000 zł w trzech miesięcznych ratach po 6600 zł każda. Umowa ugody jest ważna i należy uznać, że w zakresie nią objętym decydują postanowienia tej ugody (art. 917 k.c.). Umowa ta była wzajemną, przy czym najpierw miało nastąpić spełnienie świadczenia przez powoda (dostarczenie prasy w ciągu tygodnia, a przy umowie sprzedaży rzeczy co do gatunku, a tak zakwalifikować należy przedmiotową prasę, bowiem strony nie zidentyfikowały jej co do tożsamości a jedynie co do marki i modelu, przeniesienie posiadania jest konieczne do przeniesienia własności rzeczy – art. 155 § 2 k.c.). W tym stanie rzeczy, dopóki powód nie spełnił swego świadczenia, nie może żądać od kontrahenta (spółki jawnej (...)) zapłaty ceny (por. art. 488 k.c. i art. 490 k.c., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 września 1993 roku, II CRN 84/93, OSNC 1994/7-8/158). Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że powód nie spełnił świadczenia, do którego był zobowiązany, bowiem dostarczył inną prasę niż umówiona (vide zeznania J. P. (1)), w dodatku zdekompletowaną w poważnym stopniu. Nawet jeżeli umówiono się, że prasa ma być do remontu, czy wręcz na części, nie jest to równoznaczne z maszyną pozbawioną zasadniczego elementu.

Wobec powyższego roszczenie powoda z tytułu zapłaty ceny nie stało się wymagalne, a powód, uzupełniając weksel in blanco na kwotę roszczenia z tego tytułu i dochodząc jego zapłaty, wypełnił weksel niezgodnie z porozumieniem wekslowym, gdyż na zobowiązanie niewymagalne.

Z tych względów zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji, mimo mankamentów oceny prawnej dokonanej przez Sąd Rejonowy, pozostaje prawidłowy.

Skarżący nie sformułował zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego w zakresie pozostałych rozstrzygnięć, Sąd Odwoławczy z urzędu uwzględnił zaś tylko naruszenie prawa materialnego oraz nieważność postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, II CSK 400/07, Lex nr 371445). Wobec oddalenia apelacji powoda nie było podstaw do zmiany tych rozstrzygnięć.

Apelacja powoda została oddalona w całości, toteż na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów postępowania odwoławczego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika – radcy prawnego w stawce minimalnej wynikającej z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym przed dniem 27 października 2016 roku (por. § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. z 2016 roku, poz. 1667).

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.